

De Eraut

van de

Reformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE, Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 22 December 1907. N°. 1564.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 2.40 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 3.00 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegane door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirectieuren enz.
Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van liefdesgaven f —.10 per regel.

„Ziet, uw Koning komt.“

[KERSTFEEST]

Verheug u, ziet, zij dochters
Slechts, juist, zij dochters Jeru-
salem! Ziet, uw Koning zal u
komen, rechtvaardig, en hij is
een Heiland; arm, en rijdende
op eenen ezel, en op een veulen,
een jong der ezelinnen.
Zach. 9: 9.

Ons Kerstfeest wordt weer ingeluid. En gelijk telken jare, zoo dringt daarmee ook nu de naam van Jezus weer machtig in het leven der volken in, brengt het voor een twaalfde dagen tot stilstand, schept een heilige stilte voor gezin en huiskamer, en doet weer aan alle oorden der wereld den jubelzang opgaan: *Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde en in de menschen een welbehagen!*

Niet terstond na Jezus hemelvaart is, jaar in, jaar uit, die herdenking van Jezus geboorte door zijn Kerk gevierd. Veleer zijn jaren verlopen, eer het ingang vond. Van een stille herdenking in de Christelijke familie kon toen nog geen sprake zijn. Het Kerstfeest moest in den toon der overwinning gevierd. Eerst moest dus het verzet tegen het indringen van Jezus naam in de wereld opkomen, machtiger worden, zoo machtig in het eind, dat het scheen of zijn hoogheilige naam onderging. En dan moest onverwachts dat verzet bezwijken, aan Jezus naam de victorie blijven, daardoor op heel het volkerenleven het Christelijk stempel worden gedrukt, en zoo eerst kon de herdenking van zijn komst tot de wereld als wereldjubel ingang vinden. Uit dien machtigen ommekeer in het leven der volkeren, is ons Kerstfeest dan ook opgekomen, en alleen door de naderwerking van dien keer in de gemeenten, hield het de eeuwen door stand.

Niet alsof in allen kring en onder alle volk, het mysterie van Bethlehem ooit ware doorgedron. Dat was steeds en is nog slechts aan enkelen gegeven. De groote menigte leeft niet in het diepe peinen, maar in het klaar en warm verbeelden. En die verbeelding richtte zich in heiligen drang op dien engel, die aan de herders verscheen, en op het engelenheer dat het reftrein zong op zijn hemelsche boodschap. Die verbeelding drong tot de herberg van Bethlehem door, en zag er de Moedermaagd en het Kindeke in de kribbe, niet in pracht en praal, maar armelijk en in doelen gewonden. Ze zag er eerst die herders en straks die wijzen uit het Oosten tot die kribbe naderen. Ze leefde in in het „vernien van d'onnooze zielen,” door Herodes den wreedaard. En in het eind verheef ze zich tot de aanbidding van dat volzalige wonder, dat in Maria's heilig Kindeke Gods lieve Zoon tot onze wereld was afgedaald, en dat in dien Zoon des Vaders in heel en uitdreding, voor nu en voor eeuwig, aan wie dat Kindeke aanbade, was verpand. Het is die overrijke wereld der verbeeldende voorstelling, met de Goddelijke poësie die er zich in uitsprak, waardoor het Kerstfeest de wereld is ingedragen, in het leven der wereld zich een heilige tijdruimte van twee volle dagen uitdruk, er door de sneeuwvlucht van wintermaand een kader ontrok, en alle andere stem die twee dagen tot zwijgen bracht, om alleen den naam van Jezus te doen uitroepen. En de wereld heeft onder de heilige bekoring van dit eenig schoon van Bethlehem zich gevangen gegeven. Ze heeft, te midden van haar drukke leven, die twee heilige dagen aan de herdenking van het Kindeke van Bethlehem ingeruimd. En veelmeer nog dan van Paschen en Pinksteren, kan gezegd, dat op ons Kerstfeest alles zwijgt, alles zich terugtrekt, en alle wereldleven tot stilstand komt, om eeniglijk om de Kribbe aller vrome aandacht te spannen. Het is ons Kerstfeest, waarop sterker dan op enig ander feest, de macht ontwaart, besef en gevoeld wordt, waarmee Jezus zijn heerschappij in het leven der volken heeft ingezet.

Toen het nu eens tot een blijde viering van dat zalig Kerstfeest gekomen was, zijn er eeuwen gevolgd, waarin de glans en glorie van Jezus naam als door bekende en betoverenden invloed het hart der volken vermeersterde, tot ten leste alle tegenstand wegviel, en uit heel de menselijke samenleving de toon der aanbidding en der dankzegging, de stem van hulde en lof voor den Christus opging. Het waren de jaren waarin het scheen en schijnen kon, alsof de worsteling voleind was, alsof de strijd was volstreken, en alsof de triomferende Kerk niet alleen daarboven te gissen, maar reeds hier op aarde te bewonderen viel. Het waren de eeuwen vol poësie, toen heel 't leven gekerstend zich voorded, en het Christelijk karakter aan geen volk van Europa werd betwist.

Thans zijn we uit dien schoonen, verleidelijken droom onwaakt. Zondig heeft de Kerk van Christus op haar lauweren gerust, in plaats van haar geloofsbewerking van de geesten door te zetten. Van daar toen het tijdperk eerst van lauwheid, toen van versterking. En nauwelijks kwam het uit, hoe Christus Kerk in haar praalgraf afdaalde, of de oude tegenstand werd weer wakker, het verzet van weleer kwam nogmaals op. Nu heel anders, minder geweldig, maar door invloed op de geesten veel scherper gewapend. En toen begon de afval, het lied des lofs verstomde, de knie weigerde zich langer in aanbidding te buigen. Een verwoesting werd in de zielen aangericht. En nu zijn we reeds zoover, dat in meer dan één land het publieke leven zich het Christelijk kleed in arren moede van de schouders wierp, dat alle heilig mysterie uiteengevallen, alle zinnelijk wonder geloofchend, en ten leste het heilig Kindeke zelf werd aangetast. Maria niet de Moedermaagd, Jezus niet de Bethlehem onder engelenzang, maar in Nazareth zeer heimelijk geboren. En die Jezus niets dan een rabbi in Israël, vroom van zin en verheven in zijn opvatting van het leven, maar enkel menschenkind en niet Gods eeniggeborene. Geen parel die om zijn kroon blonk, of de critiek heeft ze verdoofd.

En toch — zoo machtig en overweldigend was de indruk geweest dien de naam van Christus in beter eeuwen op het hart der volken had gemaakt, — toch keert telken jare in wintermaand nog weer het Kerstfeest tot ons in, en in steden en vlekken, in standen hoog en laag, in vromen of in onvromen kring, viert 't alles nog ons heilig Kerstfeest mee. De inbreuk van het gewone leven blijft wat die eertijds was. Het komt alles tot ruste, alle leven komt tot stilstand, en waar alle andere tonen en alle andere stemmen zwijgen, viert stil en plechtig de Christenheid weer haar Christusfeest. Haar jubel klimt ten hemel op.

Dat is de naderwerking, dat is het uitvloei van de geestelijke grootheid, waarmee onze Koning bij zijn ingaan in de wereld op heel die wereld het stempel van zijn heiligen naam heeft afgedrukt. Voelen we dien Koning aanbidden, zich anders verdrukt, achteruitgetrokken, soms schier onder spot en schimp bezwikkend, op de dagen van het Kerstfeest trekt door hun ziel een gewaarwording, alsof het *aan* heilige zaak is, die nog altoos het leven der wereld beheerscht. Alle Overheid eert en erkent dat Kerstfeest, in allen kring voert men er zich door opgewekt, om iets schoons, iets hoogs en iets heiligs van onzen Koning in 't gesproken of in het geschreven woord te doen uitgaan. De Christenheid, anders teruggedrongen in een hoek, komt op het Kerstfeest uit haar afzondering te voorschijn. Zij voert weer het middenpunt. Om wat haar bezield, schikt en schaart zich 't leven, en een geestdrift wordt opgewekt, alsof het: „Ziet, uw Koning komt en hij is een Heiland,” nogmaals in vervulling ging.

In geestelijke overspanning hebben voor nu drie eeuwen, niet weinigen de viering ook van het Kerstfeest ten doode willen doemen. Christus is ons altoos dezelfde, riepen ze. Niet op een enkelen feestdag, alle dagen des jaars moet hij ons opwieken als onze Redder en onze Koning geboren worden. Viering van uw Kerstfeest geeft den indruk, alsof ge anders ziel en zin van den Christus afrekt, om alleen op die Christelijke hoogtijden uw hart weer voor uw Koning te ontsluiten. Maar, al schuilt hier een kiem van waarheid in, het was buiten onze menselijke zwakheid gerekend. Gerekend buiten de geestelijke zwakheid der groote menigte. Ook onder menschen gedanken we onze geboortedagen, niet alsof onze liefde voor wie we minnen, zich op dien enkelen dag zou terugtrekken, maar omdat in den verdooven den gang van het leven, elke liefde behoefte heeft, om nu en dan een nieuwen prikkel te ontvangen, en daardoor op te leven in hooger toon. En al moge er dan ook een zeer enkele zijn, die met de hand op 't hart getuigen kan, dat de liefde voor zijn Heiland, de eeregeving aan zijn Koning, elken morgen van elken dag zijn hart doet kloppen, vast staat, dat dit bij de groote schare der geloovigen heel anders toegaat, en dat verreweg de meesten, zonder een prikkel die hun liefde weer opwakt, gedurig dreigen in hun liefde en bewondering voor den Enggeboorne te verlamen.

En heeft deswege ons Kerstfeest reeds binnen den kring der geloovigen een zeer wettelijke roeping, zooals het steeds opnieuw gewenschte vruchten afwerpt, schier hooger nog moet de winste aangeslagen, die de viering van het Kerstfeest voor de ere van Christus naam in het leven der volken heeft. Neem uw hoogtijden en uw vierdagen weg,

en welhaast zal er niets meer zijn, dat in het publieke leven aan het Kindeke van Bethlehem eere brengt. Reeds is in de dagen der groote Revolutie een overmoedige poging aangewend, om ook het Kerstfeest uit de zij der openlijk erkende vierdagen te doen verdrijven. Het is afgeschaft geweest. Maar zoo diep was nog de betekenis van den Kerstdag inkleven in het leven der volken, dat die afschaffing even haastig herroepen is, als te gederetreed werd. En met wat heete vervolgswoede men in de vorige en in deze eeuw ook getracht heeft, al wat aan Jezus heiligen naam herinneren kan, uit het publieke, uit het officiële leven te bannen, ons Kerstfeest heeft stand gehouden, nog steeds wordt het in allen kring met luister gevierd, en ook al heeft men gepoogd het dan voor 't minst toch van zijn heilig karakter te berooven, op de volken in hun groter afdelingen had dit geen vat. In aller oer bleef op Kerstdag de naam van Jezus nog even hoog boven alles uitklinken. Een tegenstrijdigheid, zoo ge wilt, en zonder schijn van harmonie zelfs met den gangbaren levensstoel. Maar het Kerstfeest bleef dan toch. De gedachtenis aan het Kindeke van Bethlehem keert er telken jare mee weder. De herdenking van zijn komst tot de wereld wordt er door bestendig. Zijn heilige naam blijft imponeren. En wat in geen ander kind des menschen gezien is dat aanschouwen we in de glorie die het Kerstfeest den Christus toewijdt, dat, na straks twintig eeuwen, aan alle oorden der wereld, de heugenis van zijn naam nog altoos het gevoel doet opleven: „Ziet, uw Koning komt, en hij is een Heiland!”

Allerlei tonen komen op het Kerstfeest tot in de binnenkamer van uw hart doordringen. Het mysterie van Bethlehem is zoo onuitputtelijk rijk. Die kribbe en die wind, seilen te prediken u een vermelding van alle aardse grootheid, die in het heilig Kindeke de geestelijke majesteit juist te heerlijker doet uitschitteren, om ook u van den schijn tot het wezen, van uw kleed naar uw hart, van alle omgelingen praal naar de waarachtige grootheid van ziel terug te lokken. Dat engelenheer in Efrata's velden, dat bij Bethlehem nederdaalt, aan de aarde vrede en aan dat Kindeke lof toezigt, kan u uit de eindigheid en beperktheid van uw menscheijk leven oproepen naar die hooge geesteswereld, die op ons inwerkt, die door den Koning daarboven in de bediening van het heil gebesigd wordt, een heerschare Gods, die zich om u legt, om u den eeuwig vrede te brengen, en deel neemt in wat ge geestelijk ervaart. Die herders bij de kribbe, en niet de getabberde priesters, en niet de gekroonde machthebbers, komen u getuigen van het wonderde bestel des Heeren, om niet uit wat groot naar de wereld is, maar eer integendeel uit wat in de wereld klein en veracht is, die getuigen te roepen, die het eerst onder alle menschenkinderen het heilig Kindeke aanschouwen mogen. Het Kerstfeest kan u in de vleeschwording van het Eeuwige Woord de openbaring zijn van de saamhoorigheid van ons geslacht, dat naar den Beelde Gods geschapen is, met Hem die altoos lief de wereld heeft gehad, dat Hij zelfs zijn eeniggeborene Zoon niet voor ons gespaard heeft. Zoo kan op allerlei wijs en in allerlei toon het Kerstfeest heilige gewaarwordingen in u wakker roepen en u opheffen tot een hoogte van zieleleven, die verre uitgaat boven wat de wereld u bieden kan. Wonder op wonder, mysterie na mysterie. Een eindige diepte van Goddelijke wijsheid, Goddelijke almogendheid en Goddelijke genade. Maar onder al die tonen is er geen, die doordringender heel uw persoon, en uw wezen, en uw levensbestaan aanrijpt, dan het geroep, reeds in de profetie bij Zacharia ingezet, en bij Jezus' intocht in Jeruzalem, te midden van het palmagewul herhaald: „Ziet, uw Koning komt en hij is een Heiland!”

Aan niets spreekt zoo diep in ons hart de behoefte, dan aan een die *heer en meester* over ons is, die ons leidt en stuurt, die den weg voor ons ontstuit en eilist, die eenheid aan heel ons leven geeft, en al de uitingen van dat leven op een doel richt en op een doel nikken doet. En wat is die behoefte anders dan de behoefte aan een Koning die ons regeert, wien we toebehooren, en onder wien we ons aangeworven weten voor de heerschare, die onder de banier des Kruises optrekt, om den strijd onzes Gods te strijden. Zoolang zij dien Koning nog niet kent, en dien Koning nog mist, en voor de voetbank van zijn troon uw knie nog niet hebt gebogen, leeft ge bij den dag, blijft uw leven verbrokkeld, blaast nu deze dan gene wind in 't zeil van uw schepske, en dobbert en wiegelt ge op de golven, niet wetende waarheen. We kunnen onze eigen

heer en meester niet zijn, want ons leven is ingeschakeld in een machtige samenleving, en en uit die samenleving beginnen steeds meer allerlei tegenstrijdige invloeden op ons te werken. De een trekt ons hier, de ander daarheen. Zoo loopen we dan een eindweegs, en moeten dan weer terug, tot we aan 't eind er sceptich voorstaan, en geen weg meer weten, en twijfel zich van ons hart meester maakt, en we een gevoel krijgen als stonden we verlaten en verdoofd in een woestijn, waar geen water is. Wie zal zeggen hoeveel kostelijke menschenlevens, door dat einde-loos dobben en twijfelen, doelloos en roemloos zijn ondergegaan. Zonder hooger aandrift, zonder heiliger bezieling, zonder vastheid en eenheid, zonder een afgaan op een van God gesteld doel. En daaraan nu maakt alleen de komst tot u van uw Koning een einde. Het volk ligt verstrooid en verdeeld; het wordt hard gedrukt; het verweert zich, maar vordert niet; het is een leven zonder glans, in dofhed en dorheid. Maar hoort, daar gaat het geroep uit: „Ziet, uw Koning komt!” en op eens trekt door het hart van heel het volk een gevoel van verademing, een gevoel van verlossing. Onze Koning komt. We zullen weer een volk onder het heilig regiment van onzen Koning zijn. En alles leeft op, en het grijpt alles weer moed, het vuur van de geestdrift gloort op, en datzelfde volk, dat straks eenzaam en verlaten, mat en saamecht, alle hoop opgaaf, trekt zich nu op eenmaal saam, aller oog schouwt den Koning aan, en wil trek 't alles achter zijn Koning op.

Pas dit nu op het Kerstfeest ook persoonlijk op u zelf toe. Ziet, uw Koning komt! Aanvaardt ge hem als uw Koning, verheugt ge u in uw Koning, neemt ge hem als den heer en meester voor heel uw leven aan, en buigt ge diep eerbiedig in aanbidding voor hem de knie? Zoo ja, dan hebt ge ook een Koning. Dan is zijn Woord uw wet, dan warrelt en dobbert ge niet meer. Dan ligt de weg met vaste mijlpalen voor u uitgeteekend. Dan is uw taak, uw levensroeping u aangewezen. Dan beschikt ge niet zelf meer, maar is er een die over u beschikt. Dan roept hij elken morgen u op tot zijn dienst. Dan werkt ge niet in het ongewisse, maar met alle engelen en verlossers saam aan één groot, aan een machtig eere, aan den bouw van den tempel zijner eere, en hij wijst u daarbij uw plaats aan, en hij leent u de kracht die ge behoeft, en hij regeert u, wijst u den weg als ge dolen zoudt, en komt altoos weer in oneindige liefde tot u, om juist door zijn Koninklijke heerschappij over u, u een hoog gevoel van geluk, een blij gevoel van zaligheid in het hart uit te storten.

En in dien toon dringt dan het Kerstfeest tot u conscientie door. Ge zegt den Koning te eeren, maar hebt ge u nu ook metterdaad, zonder beding of voorbehoud, in zijn dienst gesteld en aan hem overgegeven? Aan uw Koning zwoert ge den eed van trouw, maar hebt ge dien eed gebonden? Is er geen heugenis fa u van oogenblikken, dat ge uw Koning vergeet, uw Koning verzaakt, uw Koning verloochent hebt? Hier is een Koning, die u niet alleen regeert, maar zijn liefde naar u doet uitgaan, en daarom uit den beker ook van uw hart een teug van dankbare wederliefde wil indrinken. Zijt ge in die liefde niet verkoold, niet vormelijk in plaats van warm geworden? Heeft de liefde Christi u verdoofd? Geeft uw leven u getuigenis, dat ge hem niet alleen als een Redder gebroelt, maar ook als uw Koning gehuldigd, aanvaard en geerd hebt? Stoud steeds al uw goed en geld ter zijner beschikking? Was hij de rentmeester die u een of tien talenten toevertrouwde, om daarmee te woekeren voor zijn Koninkrijk, en is op den dag der verantwoording het dubbele talent door u in zijn paleis binnengedragen? Was al wat het uwe was, uw tijd, uw kracht, uw gave, uw inborst en aanzeg, uw actie, uw energie, uw denken en uw willen hem gewijd, voor hem besteed, in zijn dienst opgaande? Ge zambid hem als uw Koning, maar hebt ge ingedacht wat er in dien Koningsnaam inligt? En hebt ge dan zelf in uw eigen leven daar niet op afgedongen, daarop niet kleinzielig bekijndheid, maar uw Koning dan ook gegeven wat den Koning toekwam? Geef den Keizer wat des Keizers is, sprak Jezus zelf van de munt die men hem voorhield. Welnu, hoe kan dit voor u anders worden omgezet dan in de levensspreuk: *Geef uw Koning wat uws Konings is.*

En klinkt het u dan op uw Kerstfeest als bij vernieuwing in de ooren: „Ziet, uw Koning komt!” wat heeft dat dan aan uw hart en aan uw conscientie anders te zeggen, dan dat hij opnieuw voor u treedt, om als uw Koning uw hart op te eischen en u op te roepen tot zijn heiligen dienst! Zoo nu het Kerst-

feest verstaan, is het voor een iegelijk van ons een heilige dag, een hoogtijde, waarop we opnieuw voor onzen Koning treden, om, belijdend onze schuld en ontrouw, hem opnieuw den eed van onze trouw en van onze toewijding te zweren, ons opnieuw in zijn heilige slagorden te laten inlijven, en het opnieuw voor hem te betuigen: „Zie uw dienstknecht, zie uw dienstaagd, heerscht gij ook over mijn hart en mijn leven, als mijn Koning en mijn Heere.”

Eens komt de dag, dat, in heel anderen toon, Gods engelen het aan de wereld zullen toeroepen: „Ziet, uw Koning komt. Als het oordeel nadert, en het einde der dagen ingaat, en de morgenster haar glansen uitstraalt, en het rijk der heerlijkheid staat te komen. Die dag van het oordeel zal met den dag van Bethlehem's kribbe zoo schrijnende tegenstelling vormen. Dan niet meer het heilig Kindeke in de kribbe, omstuw door de herders uit Efrata's velden, maar dan de Koning in zijn majesteit, omringd door de hemelsche heerschers, om het lot dezer aarde te voleinden, en den ingang van het eeuwige leven te bezegelen. Dan zal het geroep: „Ziet, uw Koning komt!” schrikkelijk zijn voor wie dien Koning verworpen, verloochend en miskend hebben, want dan zal de majesteit van zijn Koningschap hun lot verdoen, en hen doen ondergaan in nooit eindigend zelfverwijt en doelloos berouw. Maar datzelfde roepen: „Ziet, uw Koning komt!” zal dien dag, meer nog dan op den Kerstdag, zalig en volheerlijk zijn voor een iegelijk, die op den Kerstdag zijn roepstem verstaan heeft, en hem als zijn Koning is te voet gevallen. En gaat er op het Kerstfeest een roepstem uit: „Ziet, uw Koning komt, en hij is een Heiland, dan, in den jongsten dag zal 't weerklinken: „Ziet, uw Koning komt, en hij is uw van God bestelde Rechter. Voor dien Rechter nu zal beven noch verschrikken, wie hem hier als Koning geerd, en dus zijn Heiland in hem gevonden heeft. Ook als Rechter zal uw Koning u dan ten Heiland zijn. Maar evenals de engel in de Openbaring, bij het komen der drie laatste basuinen, klagend het *wee, wee, wee* uitroep over de bange ontzettendheden, die bij de drie laatste basuinen volgen zullen, zoo mag nu reeds dat *wee, wee* en nogmaals *wee* worden uitgeroepen over een iegelijk, die zijn Kerstfeest, we zeggen niet viert, maar gedachtenloos doorkruipt, zonder op het geroep: „Ziet, uw Koning komt!” aanstonds de knie voor hem in aanbidding te buigen. Wat het in den jongsten dag eens zijn zal, het wordt hier op aarde, niet het minst op den Kerstdag, den Christdag, den dag van het heilig Kindeke, beslist.

„Blijdschap voor de Engelen Gods.“

[KERSTFEEST]

Alsoe (reg. ik uilden) is er blijdschap voor de engelen Gods over éénen zondaar, die zich bekeert.
Luk. 15: 10.

Er was, toen Jezus geboren werd, blijdschap bij de engelen Gods. Er was nog geen Kerstfeest op aarde. Zelfs te Jeruzalem, dat vlak bij Bethlehem ligt, wist, toen Jezus geboren was, nog niemand van iets. Heel het Heilige land hoorde er eerst veel later van. En ook daarna zette zich onder alle volken het leven der wereld voort, alsof er niets buitengewoons te Bethlehem geschied ware. Die enkele herders in Efrata's velden, die wijzen uit het Oosten, straks Simeon en Anna in den tempel, zie daar al wat in het Kerstfeest optreedt. En dan wordt alles stil. Dan hoort ge niets dan over twaalf jaar Jezus even in den Tempel. En dan weer een stilte van driemaal zes jaren, tot Jezus aldaar in den Jordaan, nu gedoopt wordt, en zijn roepstem onder het volk laat uitgaan.

Blijdschap, hooggestemde vreugde over de gifte van Gods Zoon aan de aarde, was er al die dertig jaren op aarde, onder de volken niet. Eenigen waren het die er in het verborgene van genoten, maar ook zij nog veelzins zonder het mysterie te verstaan. Of Jezus geboortedag die dertig jaren in het gezin van Josef en Maria is gevierd, weten we niet. Aan gedacht is er stellig wel, maar het blijft al heimelijk. Geen vreugde die naar buiten treedt. Van vreugdevuren, in Nazareth ontstoken, geen sprake. Geen lief heeft langs de straten weergalmd. Die gelukken, die alleen onder alle gelachten Kerstfeest met Jezus in hun midden konden vieren, ze hebben aan geen Kerstjubel gedacht.

Neen, wilt ge de jubelkreet van het creatuur niet alleen over, maar ook bij de geboorte van Jezus beluisteren, keer dan het oog naar boven, naar de hemelentende die zich over ons uitbreidt, en naar de heerschers van Gods engelen. Zij wisten van Bethlehem en van wat er te gebeuren stond. Ze zijn boven Efrata's velden nedergeklad. Ze hebben aan de herders het heil-mysterie aangekondigd. En toen hebben ze onder hun zalige koren in nachtelijke glansen van „Eere zij God in de hoogste hemelen gezongen.”